

Jean Piaget

Født: 9. august 1896 - **Død:** 16. september 1980 - **Nationalitet:** Frankrig

Piaget er især blevet kendt for sine undersøgelser af, hvordan børn tilegner sig kundskaber om deres omgivelser, selv om hans arbejder har et videre perspektiv. Han har udgivet over 50 bøger og hundredvis af artikler over en periode på over 70 år. De omfatter både biologi, sociologi og videnskabsteori.

- kendt for sine studier af tankeprocessen hos børn
- indflydelse på vor tids undervisningsmetoder
- barnets opfattelsesevne som ustabil, forvredet og fyldt med illusioner
- opvæksten, som en gradvis tilnærmelse til en mere ordnet og systematisk erfaringsverden, der hjælper barnet til at tilpasse sig sine omgivelser

Schweizisk psykolog, der er **kendt for sine studier af tankeprocessen hos børn**. Hans resultater har haft **betydelig indflydelse på vor tids undervisningsmetoder**. Piaget **betragede barnets opfattelsesevne som ustabil, forvredet og fyldt med illusioner¹ og indlæringsprocessen, eller opvæksten, som en gradvis tilnærmelse til en mere ordnet og systematisk erfaringsverden, der hjælper barnet til at tilpasse sig sine omgivelser.**

Piagets teorier

- Strukturalist
- Alt forklares ud fra de kognitive strukturer
- børn konstruerer deres kognitive strukturer gennem leg
- udvikling af kognitive strukturer foregår i stadier
- De nye trin kræver at de har opnået de forrige
- Overgangen fra det ene stadie til det næste = adaption som deles op i assimilation og akkomodation.
- Det er barnet og ikke erfaringen der er i mødet mellem barnet og omverdenen.
- Udviklingen af kognitive strukturer er i 4 stadier.

Piaget er **strukturalist**. Det betyder, at barnet ifølge hans teori konstruerer nogle bestemte kognitive strukturer, og at dets leg og **svare på spørgsmål kan forklares ud fra de kognitive strukturer**. Han mener helt generelt, at **børn konstruerer deres kognitive strukturer gennem leg**, hvilket var banebrydende på hans tid. Han mener også, at denne **udvikling af kognitive strukturer foregår i stadier**. Disse stadier kan anskues som trin på en trappestige, hvor man **skal stå på det ene trin, før man kan begynde at ane det næste**. Overgangen fra et stadie til det næste foregår gennem adaption, altså tilpasning, til omverdenen. Adaptionen er delt op i assimilation og akkomodation. Assimilationen er den proces, hvorigennem nye erfaringer optages og tilpasses den kognitive struktur, der findes på et givent tidspunkt. Akkommodationen er den proces, hvorigennem barnets egne strukturer omdannes, således at nye erfaringer kan begribes. Her er det altså **barnet og ikke erfaringen, der omdannes i mødet mellem barnet og omverdenen**. Piaget opdeler **udviklingen af de kognitive strukturer i 4 stadier**, der igen kunne opdeles i forskellige stadier. Nedenfor er blot anført de overordnede stadier og deres væsentligste karakteristika.

¹ Forestilling om en tilstand el. et forhold som man indbilder sig el. håber på, fx som følge af optisk bedrag, ønsketænkning el. fejltolkning af virkeligheden

1: Den sensomotoriske periode (fødsel til 2 år)

- Udviklingen er afhængig af barnets konkrete aktiviteter.
- Sensomotorisk da barnet tænker gennem sanser og bevægelse
- Modifikation = afpasning af reflekserne
- Opbygger organiserede adfærdsmønstre, og gentage dem som barnet opnår fordel af.
- Det er kun de ting som barnet ser, barnet mener, eksisterer
- Hvis et objekt ikke er inden for syns-rækkevidde, eksisterer det ikke
- Hvis barnet før har fundet sutten i venstre side, vil det næste gang også lede der
- Hvis barnet ikke finder sutten hvor den før har gjort og derefter leder efter den, vil man kunne tale om objektkonstans. (sidste del af perioden)

Denne periode løber fra barnets fødsel til det er omkring 2 år. Alle aldersbetegnelser vil være omtrentlige, da udviklingen som sagt er afhængig af barnets konkrete aktiviteter.

Perioden kalder Piaget sensomotorisk, da barnet erfarer verden gennem sanserne og bevægelser, og i høj grad også tænker med disse. Barnet starter livet med en række reflekser. Det sutter på hvad der kommer i nærheden af munden og griber efter det, der kommer i nærheden af hænderne. Der sker med tiden en modifikation, altså en afpasning af disse reflekser. Barnet lærer også ligheder og forskelle på forskellige objekter, og der sker en differentiering² og en generalisering. Hermed får barnet opbygget nogle organiserede adfærdsmønstre, og vil eksempelvis gentage handlinger, der bragte noget interessant med sig. På den måde bliver barnets handlinger efterhånden intentionelle³, det vil sige at de får et bestemt formål med at handle.

Barnet vil også eksperimentere, og lærer sammenhængen mellem form og funktion. Eksempelvis vil det kunne lære, at det kan få en bold, men ikke en firkantet kasse, til at rulle. På samme måde gælder det med forholdet mellem længde og størrelse. Barnet lærer også mental repræsentation⁴, der er udgangspunktet for sproglig indlæring. Repræsentationen vil i første omgang være fysisk.

Hvis et barn eksempelvis, som Piagets egen datter Lucienne engang gjorde det, forsøger at få en legoklods op af en tændstikæske, men åbningen er for smal, vil barnet kunne reagere med at åbne og lukke munden. Dermed bliver repræsentationen fysisk. Den sidste ting, barnet lærer i denne fase, er objektkonstans.

Til at starte med eksisterer kun de ting, barnet kan se for sine øjne. Hvis ikke et objekt er inden for synsvidde eller rækkevidde, eksisterer det ikke. Det første skridt på vejen imod objektkonstans er opfattelsen af, at objektet er noget der har en bestemt position. Hvis et barn eksempelvis én gang har kunnet finde en rangle i sengens venstre side, vil det for eftertiden altid lede efter ranglen der. Men først i det øjeblik, hvor barnet fortsætter med at lede efter genstanden, eksempelvis ovennævnte rangle, vil man kunne tale om objektkonstans⁵.

² De lærer at skelne

³ Med hensigt; tilsigtet, viljesbestemt.

⁴ Begrebet mental repræsentation svarer til begreber som indre billede

⁵ Hos Mahler barnets evne til at fastholde det indre billede af omsorgspersonen, selv om denne ikke er til stede. I dette tilfælde er det, når barnet på samme måde kan fastholde sig til en given ting.

Illustrationer

Den senso-motoriske fase 0-2 år

Trin	Alder	Beskrivelse	Eksempel
Medfødte reflekser	0-1 mdr.	Barnets medfødte reflekser dominerer. Se video	Barnet suger på alt hvad der berører læberne (sugerefleks). Barnet griber om en finger der berører det håndflade (griberefleks)
Primære cirkelreaktioner	1-4 mdr.	Barnet er orienteret mod sin egen krop. Udvikler med udgangspunkt i reflekserne enkle skemaer ved at gentage bevægelser igen og igen, og afprøver hvad der kan assimileres til skemaerne se video 1 , video 2	Barnet udvikler f.eks. et sutteskema og afprøver hvad der kan suttes på. Barnet er opmærksomt på sine arme og hænder og får i takt med at det gentager bevægelser mere og mere viljesmæssig kontrol over dem.
Sekundære cirkelreaktioner	4-7 mdr.	Barnet orienterer sig mere mod omverdenen og gentager systematisk handlinger der har interessante konsekvenser. se video	Barnet kommer tilfældigt til at slå til en rangle, der hænger i en snor, og gentager nu handlingen igen og igen.
		gentager handlinger med små variationer og bringer flere skemaer i anvendelse for at undersøge ting. Se video	trekantet hul i en kasse ved at dreje og vende trekanten til den passer.
Mentale repræsentationer	18-24 mdr.	Barnet begynder nu at løse konkrete problemer i hovedet. Stående overfor et problem kan barnet f.eks. forestille sig en problemløsning, uden at det nødvendigvis har de ting foran sig, der kan bidrage til løsningen. Barnet kan med andre ord tænke. Forestillingsevnen eller evnen til at danne mentale repræsentationer af ting og handlinger er begyndelsen til den symbolske tænkning - dvs. evnen til at lade ord repræsentere ting eller hændelser i den ydre verden. Se video	Barnet kan f.eks. forestille sig følgende: "Hvis jeg havde en stok ville jeg kunne få fat i dét æble". Eller: "hvis jeg trækker barnevognen baglæns og drejer den, kan den komme fri af væggen osv."

2: Den præoperationelle periode (2 år til 7 år)

- De mentale præsentationer (de indre billeder) fortsætter
- Nu kan barnet forestille sig ting, som det før var nødt til at udføre i handlinger
- Udvikler 2 slags repræsentationer: Symboler og tegn.(lighed ml. symbolet og det der repræsenteres)
- Barnets fase er præget af egocentrisme. Adskillelsen m. barnet og omverdenen er ikke kompleks
- Fortolkningen sker ud fra barnets eget perspektiv (se bilen farmor, når Matt. Holder bilen i hånden mens han taler med farmor)
- Barnet er rigt i sin tankegang (faste mønstre der nødig fraviges)
- Barnet handler intuitivt (Barnet har en tendens til, kun at lægge vægt på enkelte iøjnefaldende træk ved en situation og lade andre ude af betragtning). Derved bliver det f.eks. ikke muligt for barnet at opfatte, at nogle egenskaber ved ting er konstante, mens andre forandrer sig. Derved bliver barnets evne til konservering mangelfuld.)

Udviklingen af den mentale repræsentation (de indre billeder) fortsætter.

Dette er fasen efter den sensomotoriske fase, og løber fra barnet er omkring 2 år til det er omkring 7 år. I denne fase fortsætter udviklingen af den mentale repræsentation. Barnet kan nu forestille sig ting, som det før var nødt til at udføre i handlinger. Barnet udvikler to slags repræsentationer symboler og tegn⁶. Når barnet repræsenterer noget med symboler, er der en lighed mellem symbolet og det, der repræsenteres. De to behøves ikke minde om hinanden.

Barnets tænkning er i denne fase præget af egocentrisme. Adskillelsen mellem barnet selv og omverdenen er ikke helt komplet. Fortolkningen sker ud fra barnets eget perspektiv. Eksempelvis vil barnet kunne pege på en bamse og sige "den der" – selv når det eksempelvis taler i telefon med mormoren, der af gode grunde ikke kan se bamsen.

Barnet er også rigidt⁷ i sin tankegang. Det vil ikke kunne tage højde for flere faktorer på en gang. Det vil godt kunne ænse højde og bredde, men ikke begge to på en gang. Barnet er også intuitivt i denne fase. Den intuitive⁸ tænkning bygger direkte på sanseindtryk, uden at de samordnes. Hvis barnet eksempelvis ser på en række med 8 blå brikker, og bliver bedt om at lægge en række med lige så mange røde brikker nedenunder, vil det lægge en mængde, der sanssemæssigt ser lige lang ud, men som ikke nødvendigvis behøver at være det.

Den måde hvorpå det egocentriske barn opfatter omverdenen, karakteriserer Piaget med 3 begreber:

Barnet er realist	Barnet er realist i den forstand at det tanker og drømme er virkelige ting, der fungerer uafhængigt af den, der tænker og drømmer. Dette kommer eksempelvis til udtryk ved en slags magisk tænkning, hvor barnet gennem tanker og følelser mener at agere, og at det igennem disse kan have indflydelse på omverdenen og ramme den eller det, tankerne og følelserne er vendt imod.
Barnet er artificialist	Det opfatter naturfænomener som skyer, vind og regn som værende menneskeskabt.
Barnet er animist	Naturelementer og døde ting får tillagt bevidsthed og intentioner. Den animistiske tænke måde afvikles langsomt i løbet af næste periode. På tredje trin er animismen gennemtænkt og motiveret hos børnene. Kun ting med en egenbevægelse har en bevidsthed. På fjerde trin er det kun dyr, der har en bevidsthed. Børnene er typisk omkring 11-12 år, når de opnår sidstnævnte erkendelse.

Selvom børnene stadig har mange ting, det ifølge Piaget ikke kan på dette stadie, er der alligevel fremskridt at spore i forhold til det sensomotoriske bar, der afhang af direkte sanseindtryk. Især brugen af symboler og tegn regnes som et fremskridt.

⁶ Når barnet repræsenterer noget med symboler, er der en lighed mellem symbolet og det, der repræsenteres. De to behøver dog ikke minde om hinanden.

⁷ faste mønstre der nødig fraviges

⁸ Barnet har en tendens til kun at lægge vægt på enkelte iøjnefaldende træk ved en situation og lade andre ude af betragtning. Derved bliver det f.eks. ikke muligt for barnet at opfatte, at nogle egenskaber ved ting er konstante, mens andre forandrer sig. Derved bliver barnets evne til konservering mangelfuld.

Illustrationer

Den konkret-operationelle fase 6-12 år

Begreb	Beskrivelse	Eksempel
Konservation	At konservere betyder at kunne opleve, at visse egenskaber (fx. mængde, antal, længde) ved en ting forbliver de samme, selv om tingene undergår forskellige forandringer.	Lise kan se at der er lige meget vand i to glas, selvom det ene er højt og tyndt og det andet er lille men bredt.
Reversibel tænkning	Barnet kan følge en tanke eller en række handlinger tilbage til udgangspunkter. Barnet kan slutte baglæns.	Lise sætter sig ned for at samle mønter op, hun lige har tabt på gulvet. "Jeg ved der må være 15 mønter, for det var hvad jeg lagde på bordet i går", tænker hun.
Decentrering	Barnets evne til at tage flere aspekter af en situation i betragtning. Barnets evne til at tage andres perspektiv i betragtning.	Efter at have hentet to glas vand, et til Bo og et til hende selv, siger Lise: "Bare rolig Bo, der er lige meget i glassene. Mit glas er højt og tyndt, dit er lille men bredt".

3: De konkrete operationers fase (7 år til 11 år)

- Den intuitive tænkning er endt med den sidste fase
- Kan nu internalisere (inderliggøre handlinger som en helhed)
- Decentrering af tænkningen og ikke være centreret om dets egen tænkning.
- Kan kombinere forskellige synspunkter og sammenholde dem.
- Taler ikke længere højt for sig selv.
- Kan begynde at samarbejde om små opgaver
- Barnet kan konservere, fordi det kan forestille sig at den proces, det observerer, kan vendes om
- Allersidst i perioden opnår barnet det, Piaget kalder volumenpersistens. Det betyder ganske enkelt, at barnet evner at forstå, at et glas vand eksempelvis fylder mere, hvis man hælder en skefuld sukker i.

Denne fase løber fra barnet er cirka 7 til cirka 11 år. Den intuitive tænkning er endt med den sidste fase.

Barnet er nu i stand til at internalisere⁹, det vil sige at inderliggøre, handlinger. Hver situation står ikke længere alene som i den intuitive periode, men indgår i en samlet helhed i barnets bevidsthed. Denne fase er også præget af en decentrering af barnets tænkning. Barnets tænkning vil altså ikke længere være centreret om dets eget synspunkt, men være mere decentreret. Barnet evner også at kombinere flere forskellige synspunkter og sammenholde dem. Decentreringen ses også i forhold til barnets sprogbrug og det samvær med andre.

⁹ at inderliggøre, handlinger

Det vil ikke længere tale højt for sig selv, og sproget vil udvikle sig til at være reel kommunikation. Barnet kan også samarbejde med andre om små opgaver. Det egocentriske sprog er blevet til et kommunikativt sprog.

Konservation¹⁰ er evnen til at ænse, at en given mængde forbliver den samme gennem forandringer. Denne evne opnår barnet på dette stadium. Barnet kan konservere, fordi det kan forestille sig at den proces, det observerer, kan vendes om.

Allersidst i perioden opnår barnet det, Piaget kalder **volumenpersistens**¹¹. Det betyder ganske enkelt, at barnet evner at forstå, at et glas vand eksempelvis fylder mere, hvis man hælder en skefuld sukker i.

Barnet kan forholde sig ræsonnabelt, det vil sige fornuftigt, til det der findes. Det kan ikke beskæftige sig med det, der kunne være.

Illustrationer

Den abstrakt-operationelle fase 12 år -

Begreb	Beskrivelse	Eksempel
Hypotetisk tænkning	Stillet overfor et problem kan den unge starte med at opstille en antagelse eller hypotese til at forklare fænomenet, hvorefter de forudsigelser man udleder af hypotesen gennemtænkes eller undersøges i praksis.	Lise skal i skolen finde ud af hvilke af to gødningstyper, karse bedst gror i. Men det er givetvis ikke kun produktet der er afgørende. Det er sikkert også afgørende, hvilken koncentration det har, og hvor ofte planten får det tilført. Lise opstiller et eksperiment, hvor hvert produkt bliver tilført karsen i forskellige styrkeforhold og med forskellige intervaller. Eksperimentet bliver lavet, så Lise kan bestemme effekten af hver faktor for sig og vurdere dens indflydelse på karsens vækst.
Abstrakt tænkning	Den unge kan vurdere det logiske i et udsagn uden at relatere det til en konkret situation.	Lise fik følgende syllogisme og skulle vurdere om den var sand eller falsk - Ædle metaller kan ikke ruste. - Guld er et ædelt metal. - guld kan ruste

¹⁰ Evnen til samtale

¹¹ barnet evner at forstå, at et glas vand eksempelvis fylder mere, hvis man hælder en skefuld sukker i

4: Den formelt operationelle fase

- Løsriver sig fra det konkrete og begynder at opstille hypotetiske sammenhænge
- Tænker logisk, abstrakt og hypotetisk
- Reflektere over sin egen tænkning
- Arbejde med syllogismer (kan svare hurtigt på spørgsmål, når det får de nødvendige forudsætninger)

Denne fase starter når barnet er omkring 11 år og er det foreløbige slutpunkt for barnets kognitive udvikling. Barnet vil lære mere om verden i løbe af livet, men denne fase markerer slutpunktet for dannelsen af det grundlag, den voksnes tænkning baserer sig på.

Barnet løsriver sig fra det konkrete og kan begynde at opstille hypotetiske sammenhænge samt at tænke logisk, abstrakt og hypotetisk. Slutteligt kan barnet også tænke over sin egen tænkning.

En betydningsfuld landvinding for barnet i denne fase er at det bliver i stand til at arbejde med syllogismer¹² – altså opnår barnet evnen til at svare hurtigt på logiske spørgsmål, når det blot bliver givet de nødvendige forudsætninger for at kunne svare.

Kritik af Piaget

- Han mener hans teori er universel. Den gælder alle mennesker i alle kulturer, til alle tider
- Tager udgangspunkt i sin egen kultur
- Han gør ikke noget ud af den emotionelle udvikling som grundlag for den sociale intelligens
- Han fokuserer fortrinsvis på matematisk og sproglig intelligens

Piaget fremsætter sin teori som værende universel, det vil sige at teorien i hans øjne gælder for alle kulturer, alle mennesker til alle tider. Især dette punkt ved hans teorier bliver kritiseret. I den forbindelse er det etnocentrismen¹³ i hans teori, der kritiseres – han tager altså udgangspunkt i hans egen kultur og fremsætter en teori, der beskriver andre kulturer. Forskellige kulturer kan meget vel have forskellige udgangspunkter for den kognitive udvikling.

Hans fasetænkning er også blevet kritiseret. Kritikken går på, at nogle kompetencer udvikler sig parallelt.

Et tredje kritikpunkt er, at han ikke gør noget ud af den emotionelle udvikling som grundlag for den sociale intelligens.

Piaget er også blevet kritiseret for at fokusere på matematisk og sproglig intelligens (og ikke andet). Desuden mener udviklingspsykologer, til forskel for Piaget, ikke at man kan tale om egocentrisme i 6-7års alderen.

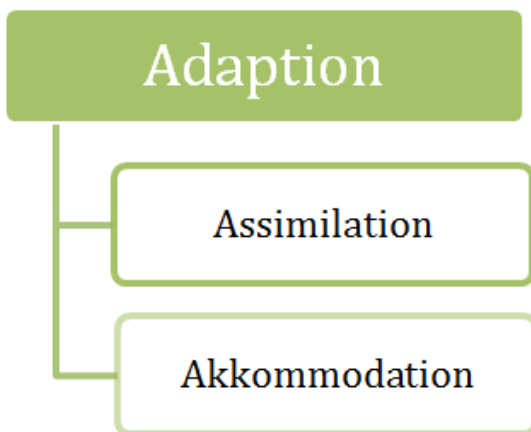
Alle hans empiriske forsøg drejer sig om det enkelte barns møde med en tingslig verden. På denne måde bliver der for lille plads til det sociale samvær mellem børn og voksne, hvilket burde være et helt nødvendigt udgangspunkt for en psykologisk udviklingsteori.

¹² Når barnet opnår evnen til at svare hurtigt på logiske spørgsmål, når det blot bliver givet de nødvendige forudsætninger for at kunne svare.

¹³ Et begreb anvendt om tendensen til at bruge normer og værdier fra ens egen kultur som grundlag for at bedømme og forstå andres. Etnocentrisme stilles ofte op som begrebsmodsatning til kulturrelativisme.

Piaget er især blevet kendt for sine undersøgelser af, hvordan børn tilegner sig kundskaber om deres omgivelser, selv om hans arbejder har et videre perspektiv. Han har udgivet over 50 bøger og hundredvis af artikler over en periode på over 70 år. De omfatter både biologi, sociologi og videnskabsteori. Det meste af dette har været knyttet til udviklingen af en teori, som han selv har givet navnet genetisk epistemologi - af græsk genesis: oprindelse og epistemologi: kundskabsteori. Dvs. en teori om hvordan kundskab bliver til.

Som biolog har Piaget særlig været optaget af den tosidige tilpasning mellem organisme og miljø. I al biologisk tilpasning mener Piaget, at der er et grundlæggende mønster, som går igen. På den ene side vil enhver organisme søge at drage nytte af de muligheder, der findes i det omgivende miljø og optage disse i sig. Denne side af tilpasningsprocessen kalder Piaget assimilation (det at gøre lige, optage i sig).

På den anden side vil enhver organisme også i sig selv have muligheder for at optræde overfor omgivelserne på varierende måder, eller tilpasse sig til omgivelserne. Denne side af tilpasningsprocessen kalder Piaget for akkommodation (tilpasning).

De to processer assimilation og akkommodation foregår samtidig og er gensidigt afhængige af hinanden. Organismen tilpasser sig til miljøet og miljøet til sig selv. Til sammen udgør de to processer organismens totale tilpasning eller adaptation, som Piaget kalder det.

Når organismens muligheder for assimilation og akkommodation er i overensstemmelse med hinanden, er organismen og miljøet i en økologisk balancetilstand.

Som filosof mener Piaget, at det går an at beskrive individets erkendelse af omverdenen på samme måde, som han beskriver organismens biologiske tilpasning til miljøet. I erkendelsen sker der en assimilation, når man «optager» omverdenen og forsøger at tolke den i lyset af ens egen forståelse, forsøger at få nye observationer til at stemme med tidligere viden. Akkommodation vil i en erkendelsessammenhæng sige, at man «afprøver» sin forståelse af omverdenen, man forventer eller antager hvad der kan komme til at ske. De to delprocesser assimilation og akkommodation sker også her samtidig. Individet erkender omverdenen samtidig med at det afprøver sin erkendelse på omverdenen. Når der er overensstemmelse mellem «det der tages ind» og «det der prøves af», eller med Piagets ord, når der er balance mellem assimilation og akkommodation, da betyder det, at individet har en forståelse - den indre struktur - som er i overensstemmelse med omverdenen - den ydre struktur.

Piagets psykologiske teori om intelligensens udvikling ligger i skæringspunktet mellem hans filosofi og biologi, idet han sætter intelligens lig erkendelse, og antager at intelligensen udvikles gennem assimilation og akkommodation. Hele teorien bygger dermed på en antagelse om balance eller ligevægt - ækvilibrium. Hvis der ikke er overensstemmelse mellem de indre og ydre strukturer, vil balancen blive søgt genoprettet, ved at de indre strukturer omorganiseres.

Når en ny balance opnås, har individet udvidet sin forståelse. Men dette fører igen til, at individet bliver i stand til at assimilere nye sider af omverdenen, som det tidligere ikke brød sig om. Dermed er der igen skabt basis for nye konflikter, ny omorganisering osv.

Barnets tænkning får efterhånden et stærkere og stærkere formal-logisk præg, indtil barnet i princippet mestrer en videnskabelig tænke måde. Skemaet kan selvsagt ikke observeres direkte, men Piaget og hans medarbejdere har udviklet en række opgavetyper, som de antager at barnet kan løse, dersom det er i besiddelse af helt bestemte skemaer. På denne måde mener de at have kortlagt udviklingsforløbet. Ud fra dette grundlæggende perspektiv på intelligens og erkendelse har Piaget studeret børns sprog, tænkning, sansning, tolkning og undersøgt hvordan årsagsbegreber, moralske begreber, forståelsen for tal, tid, bevægelse, hastighed, mængde, masse, vægt og volumen udvikles.

Piagets teorier fik et vældigt gennemslag internationalt - især fra 1950'erne. Det er blevet sagt, at de har betydet lige så meget for studiet af intelligensens udvikling som Freuds teorier i sin tid betød for studiet af personlighedens udvikling.

Det var Piaget der foretog de første systematiske undersøgelser af egocentrisk tale - det fænomen at børn snakker højt til sig selv om det de gør. Det var også Piaget der oprindeligt lancerede begrebet decentrering - i sin oprindelige betydning: Det at betragte et forhold fra mere end én synsvinkel. Piaget er også blevet kendt for de mange varianter af de såkaldte konservereksperimentet - forsøg som undersøger, om børn forstår, at en mængde forbliver den samme, selv om formen ændres. Der er også udviklet en hel del Piaget inspirerede undervisningsoplæg. Især indenfor erkendelsen af matematiske og fysiske begreber - i øvrigt ivrigt markedsført af undervisningsmiddelindustrien.

Det kan være vanskeligt at sætte sig ind i hvad Piaget egentlig mener på baggrund af ofte vage eller dårligt definerede begreber, og det er påvist, at en del empiriske data går imod hans teorier - blandt andet undersøgelser fra ikke-vestlige lande.

Jean Piaget, 1896-1980, schweizisk udviklingspsykolog. Han betegnede sig selv som "genetisk epistemolog", én, der anlægger et udviklingsperspektiv på erkendelse. I 1915 fik han universitetseksamen og 1918 doktorgrad i biologi. Han var da blevet optaget af både arters og enkelt-individets udvikling og tilpasning til skiftende omgivelser, og det førte ham til filosofiske overvejelser over udviklingen af den menneskelige erkendelse frem til nutidens indsigt og logik.

Næste skridt var at studere det enkelte menneskes erkendelseudvikling, dvs. kognitionspsykologi og kognitiv udviklingspsykologi. Han studerede bl.a. i Paris, indtil han 1921 kom til J.-J. Rousseau-instituttet og universitetet i Genève. I 1923 udgav han Barnets sprog og tænkning, den første af mere end 30 bøger om undersøgelser af børns kognitive udvikling, en produktion, der kan opdeles i fire perioder: 1923-32 gennemførte han interviewstudier af 5-12-åriges måde at ræsonnere på og deres erkendelse af såvel fysiske fænomener (fx årsagsforhold) som menneskelige (fx moral). 1933-38 foretog han observationsstudier, mest af sine egne børn, af udviklingen i de første leveår af sansemotorisk erkendelse, imitation og leg. Et centralt værk fra denne periode er Barnets opbygning af virkeligheden (1937).

1939-65 udførte han eksperimentelle undersøgelser af perception, forestillinger og opfattelse eller begreb om tal, rum, bevægelse, hastighed, tid, chance mv. (Børns talbegreber, 1941). 1966-80 udforskede han især bevidstgørelse, modsigelser, abstraktion og betydning (fx Det mulige og det nødvendige, posthumt 1981-83).

Først i begyndelsen af 1960'erne blev Piaget for alvor kendt ud over Schweiz og Frankrig, især pga. stor interesse i USA for børns intellektuelle udvikling med henblik på at give flere en bedre uddannelse. Det var i særdeleshed hans arbejder fra tredje periode, der blev kendt som "Piagets teori", ofte i forenklet udgave, men nok til at skabe stor respekt for Piagets evne til at belyse centrale forhold på enkel måde. Et eksempel er hans forsøg med konserveration (evnen til at fastholde egenskaber ved en genstand under ændrede betingelser), dvs. om børn fx mener, der stadig er lige mange kugler, efter at de har hældt dem fra ét glas over i et højere og tyndere glas. Desuden interesserede hans konsekvente understregning af, at kun ved selv at være aktiv og engageret i handling eller tanke opnås ægte forståelse og udvikling (konstruktivisme¹⁴).

Piaget opnåede en position inden for psykologien om kognitiv udvikling svarende til Freuds inden for følelsesmæssig udvikling, respekteret, men også kritiseret. Hans værker foreligger på dansk i en række udvalg.

¹⁴ Retning inden for sociologien og socialpsykologien, der opfatter menneskets adfærd som socialt konstrueret.